

Lorenzo Cachón Rodríguez, president del Fòrum per a la Integració Social dels Immigrants

02/2008 - Sociologia.

"Els immigrants han de tenir dret a vot i a ser votats"

Lorenzo Cachón, catedràtic de Sociologia de la Universidad Complutense de Madrid i expert de reconegut prestigi en la gestió de la immigració, va visitar la UAB els dies 14 i 15 de febrer amb motiu del Simposi Internacional "Nous reptes del transnacionalisme en l'estudi de les migracions", organitzat pel Grup d'Estudis d'Immigració i Minories Ètniques i el Departament de Sociologia de la UAB.

Catedràtic de Sociologia de la Universidad Complutense de Madrid, Lorenzo Cachón ha estat sempre vinculat professionalment al camp laboral i, des del 1993 s'ocupa de temes relacionats amb la immigració i les polítiques públiques. Presideix des de fa un any i mig el Fòrum per a la Integració Social dels Immigrants i assessora la Comissió Europea en qüestions contra la discriminació. També ha estat conseller laboral a la Embaixada d'Espanya a Bèlgica, tot ocupant-se de temes relacionats amb la immigració espanyola.

Lorenzo Cachón

Quina és la missió del Fòrum per a la Integració Social dels Immigrants?

Assessorar al Govern i a qualsevol administració pública espanyola que sol·liciti un informe sobre qüestions que tinguin relació amb l'integració dels immigrants. Així per exemple, el Fòrum ha dictaminat el Pla Estratègic de Ciutadania i Integració. Va fer un informe just fa un any on manifestava el seu acord amb la filosofia del Pla, però amb unes dotze pàgines de suggeriments concrets. També ha dictaminat sobre el Consell de Lluita contra la Discriminació, sobre el Real Decret de Comunitaris a Espanya, i aquest any hem aprovat un informe sobre la integració dels immigrants a Espanya amb més de cent recomanacions concretes a catorze àrees. També s'ha contestat al Llibre Verd sobre Qüestions d'Asil de la Comissió Europea.

Quin és el principal desafiament per aconseguir la integració dels immigrants?

El principal desafiament és l'adaptació de les institucions públiques que tenen a veure amb la gestió de totes les qüestions relacionades amb l'estat del benestar. Adaptar-les a aquesta nova realitat que suposa tenir més de quatre milions de ciutadans més als que hem d'atendre, però que també treballen i contribueixen. Adaptar-les en qüestions com l'educació - hi ha més de mig milió d'infants estrangers escolaritzats-, en els temes d'ocupació, en els temes sanitaris, en serveis socials, en temes de vivenda. Aquest és el gran desafiament. Adaptar les institucions tant quantitativa com qualitativament. A continuació, acostumar-nos a tractar en igualtat als immigrants. Són ciutadans que viuen aquí i que són aquí legalment. Fins i tot els que hi són de manera irregular tenen drets que les lleis els reconeixen. Alguns articles de la Llei 8/2000, que negaven alguns d'aquests drets, han estat recentment declarats inconstitucionals pel Tribunal Constitucional.

Existeix una voluntat de les institucions per fer aquesta adaptació?

S'ha fet un esforç molt notable per part de les administracions, però és un esforç que s'ha de continuar fent, malgrat les notables millores en algunes administracions. No podem permetre que es deteriorin els serveis públics a Espanya per l'arribada d'immigrants. El que s'ha de fer és adaptar-los a les noves necessitats. Una de les raons per les que se saturen alguns serveis socials és precisament perquè hi ha més usuaris als que s'ha d'atendre. Per tant, s'ha d'estendre els serveis. I com es poden finançar?, doncs amb els impostos i les cotitzacions d'aquests nous usuaris. Tots estem molt contents amb el creixement econòmic d'Espanya en els últims anys, amb el superàvit públic, amb la bonança a les finances de la Seguretat Social. Tot això va així de bé, fonamentalment, per l'aportació dels immigrants. No hem de tenir por a dir que és necessari incrementar la despesa pública per a atendre aquests dispositius de l'Estat del benestar.

Hi ha algun lloc on es dugui a terme una política d'integració exemplar?

Tot això que he posat com a exemple són polítiques de redistribució. El que té a veure amb l'Estat del benestar. Després també hi ha les polítiques de reconeixement, el que té a veure amb els desafiaments més culturals. I a continuació s'hauria de parlar de polítiques que tenen a veure amb la representació, la participació a la vida pública. Molts països han adequat els seus dispositius de l'Estat del benestar. I ho han fet més fàcilment que nosaltres perquè ha estat un procés molt més lent. En el nostre cas l'arribada d'immigrants ha estat molt ràpida. Ha estat molt positiva, però el desafiament ha estat major. En la qüestió cultural, cadascú ha de buscar la seva via. No són vàlids els models. No val el model tradicional multicultural suec, holandès o britànic. I tampoc no em val el model assimilacionista francès. Nosaltres podem aprendre del model "espanyol" de gestió de la diversitat. Som un Estat amb diverses llengües oficials que hem sabut gestionar, no sense dificultats. De la mateixa manera que hem gestionat aquesta diversitat cultural interna, gestionem també altres diversitats. Crec que tenim alguna facilitat sobre altres països. No tenim determinats bloquejos que sí existeixen en altres països. En la qüestió del reconeixement polític, aquí sí em sembla que s'ha d'avançar notablement. No hem avançat res en el dret a vot. Hem de posar sobre la taula la reforma de l'article 13/2 de la Constitució. Això hauria de ser incorporat quan es reformi la Constitució.

Per tant, estaria d'acord amb el dret a vot dels immigrants.

Sí. Per suposat. A mi em sembla una peça fonamental en l'arc que ha de sostenir la integració. És la peça cabdal, la que hi és al centre.

Però seria realment necessari reformar la Constitució?

Es necessitaria una reforma constitucional ja que, sense aquesta, l'única manera de donar dret a vot és signar acords bilaterals. I jo estimo a que es facin. No sóc dels que diuen 'no fem res fins que es reformi la Constitució'. Fins que reformem la Constitució hem de signar acords bilaterals. Anem obrint la porta al dret de vot. Però com que no podem signar acords amb tots els països d'on venen els immigrants, aleshores reformem la Constitució perquè tots els immigrants residents a Espanya, que hi estiguin més de 3 ó 5 anys, aquells que tinguin dret a residència permanent, tinguin també dret a votar i a ser votats a les eleccions.

Condicionaria la permanència dels immigrants a algun tipus d'examen o contracte?

No. Sóc molt contrari a aquest tipus d'exàmens i a la idea de contracte. La integració és un contracte, però és un contracte social implícit. Formem una societat perquè hi ha una mena de contracte social implícit. Això no vol dir que no sigui favorable, que ho sóc, a estimular el coneixement de les llengües oficials a Espanya, a fomentar el coneixement de tradicions i costums espanyoles, però tot respectant els costums de fora. El que hem d'exigir és respecte mutu.

Seria convenient algun tipus de discriminació positiva?

Jo no sóc partidari de la discriminació positiva en termes d'integració, perquè la societat espanyola no ho entendria. Sóc partidari de programes generals que beneficiïn a col·lectius que tinguin una determinada problemàtica. Siguin espanyols o estrangers. És clar que després algun d'aquests programes pot beneficiar més als estrangers perquè són en situacions més vulnerables. Si es posa un salari mínim d'inserció, això beneficiarà els col·lectius que estiguin en situació de vulnerabilitat, i és probable que en aquests col·lectius hi hagi una major presència relativa d'immigrants. Però jo no faria un salari d'inserció per a immigrants. Això no ho faria mai.

A les seves conferències fa èmfasi en la integració dels grups, a què es refereix?

La nostra Constitució diu que els poders públics han de garantir la llibertat i la igualtat d'individus i grups. Hi ha qüestions de llibertat i d'igualtat individual, però hi ha altres qüestions que tenen a veure amb la igualtat entre grups. No vull abordar el tema de les religions, però aquest n'és un dels camps. Som un país aconfessional però respectuós amb les creences que puguin tenir els individus i els grups. I hem de mantenir una certa neutralitat en això. I si es dona recolzament perquè els grups puguin fer aquesta pràctica privada, l'exercici i les creences en una religió, aleshores hem de ser igualitaris també en el tractament. I poso aquest exemple tot coneixent que el tracte no és igualitari.

Entrevista: Octavi López Coronado

